

Základná umelecká škola, Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

Školský vzdelávací program Iskrenie talentov
ZUŠ VO

1. ročník, 1. časť

Michalovce, 2014

Učebný plán výtvarného odboru ZUŠ Michalovce 1. ročník

Spolu:	99 hodín
Kresba	– 30 hodín (10 krát za školský rok)
Maľba	– 24 hodín (8 krát za školský rok)
Grafika	– 12 hodín (4 krát za školský rok)
Dejiny výtvarného umenia	– doplňujúce (napr. pri motivácií)
Dekoratívne činnosti	– 33 hodín (11 krát za školský rok)
(priestorové práce, modelovanie, práca s materiálom)	

UČEBNÉ OSNOVY
ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Názov predmetu: kresba

Časový rozsah výučby:	30 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	prvý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Plošné zobrazenie predmetov pomocou čiar, alebo bodov – kresba – vo všetkých svojich podobách dominuje medzi ostatnými výtvarnými aktivitami. Žiaci sa učia citlivo rozvrhnúť plochu, výstižne vyjadriť tvar, zdôrazniť alebo potlačiť detaily. Študijná kresba zahŕňa výtvarný prepis prírodnín a rôznych predmetov, zátiší, zvierat, postáv alebo krajiny. Prostredníctvom kresby a kresliarskych etúd žiaci objavujú špecifickú reč kresliarskych prostriedkov. Všímajú si jednotlivé nástroje a materiály a ich rozdielne účinky.

Ciele vyučovacieho predmetu:

Osvojenie základných vyjadrovacích prostriedkov v kresbe, rozvoj spontánnosti, motorických návykov, pozorovacích schopností, podnecovanie obrazotvornosti.

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- hravá a spontánna tvorba
- individuálny prístup
- pozitívne hodnotenie
- odbúranie stereotypu a schém v zobrazovaní
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová, individuálna práca)
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení
- brainstorming
- autoevaluácia

Učebné zdroje:

- odborná literatúra a detská literatúra (školská knižnica)
- internet

- návšteva výstav a iných výtvarných akcií
KRESBA, prvý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti, poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Bod	- výrazové možnosti kresliacich nástrojov - hra so stopou Bod ako základný elementárny prvok výtvarného vyjadrenia	-komunikovanie bodov – prechod do línie, plochy - znázorňovanie rôznych štruktúr, plôch - východisko príbehu	ceruza, uhlík, tuš, drierko, krieda, odťahok, kresba prstami	Naučiť sa vytvárať rôznorodé kompozície pomocou základného vyjadrovacieho prostriedku, pracovať s rôznymi kresliarskymi nástrojmi.
Línia	- zážitok zo spoznávania čiary, rozmanitosť a dynamika	priamka, krivka, pravidelnosť - nepravidelnosť, poriadok - chaos, vyjadrenie pocitu, emócie, dynamika čiary – príbeh čiary	kresba ceruzkou, uhlíkom, tušom, fixom, pastelkami	Naučiť sa pracovať s líniou ako výrazovým prostriedkom. Pochopiť rôzne charakteristiky čiar. Rozvíjať spontánnosť a motoriku žiaka.
Línia/plocha	- riešenie plochy pomocou línie a bodu - vyjadrenie vnemu, zážitku - op-art	príbeh, pocit, let vtákov, pohyb bodu, prepis hudby, zvukové siločiar, využitie vzťahu línie k bodu, línia a prírodné tvary, lineárna kresba konkrétneho tvaru	kresba ceruzkou, uhlíkom, tušom, fixom, pastelkami, kresba prstami	Naučiť sa využívať líniu ako stavebný prvok plochy. Zážitok z haptickej tvorby.
Línia, bod a tvar	- rozvoj obrazotvornosti (objavovanie významov v náhodných tvaroch), využitie nepresných	Hra s obrysom, predmety videné proti svetlu, tieň predmetov, symetria - asymetria	kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom	Schopnosť pozorovať a vyjadriť obrysy rôznych tvarov. Rozvoj obrazotvornosti

	<p> tvarov na zobrazovanie - vizuálne vnímanie tvaru</p>			
Tvar	<p>- uvedenie si výrazu tvaru - vytváranie novotvarov v kompozícii</p>	<p>Deformácie, štylizácia, posun, zväčšovanie- zmenšovanie tvarov, zjednodušovanie tvarov, vzájomné vzťahy tvarov, práca so šablónou – radenie, variovanie tvarov, skúmanie a zobrazovanie predmetov na základe hmatového vnemu</p>	<p>Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom</p>	<p>Podnecovať obrazotvornosť a schopnosť žiaka vytvárať tvarovú kompozíciu, novú skutočnosť. Narušiť stereotyp v dominancii zrakového vnemu.</p>
Svetlo – tieň	<p>- pokus o zachytenie plastickejši reálneho predmetu</p>	<p>Kresba predmetu podľa skutočnosti, svetlo-tieň ako kontrast, umelé a prirodzené osvetlenie, hry s obrysami, s tieňmi, predmety videné proti svetlu</p>	<p>Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom, pastelkami</p>	<p>Základný nácvik predmetu podľa skutočnosti. Objavovanie neurčitého, skrytého.</p>
Objem	<p>- využitie bodu a línie na vytvorenie svetla, tieňa</p>	<p>Práca s kresliarskym nástrojom – odstupňovanie intenzity čiar, druhy čiar, vrstvenie čiar, zmnožovanie, prekrývanie, šrafovanie</p>	<p>Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom, pastelkami</p>	<p>Primerane veku zvládnuť techniku tieňovania. Rozvoj predstavivosti, obrazotvornosti.</p>
Plocha	<p>- kompozičná výstavba plochy pomocou bodu, línie, tvaru</p>	<p>Uzatvorená, otvorená plocha, statická, dynamickejši</p>	<p>Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou,</p>	<p>Osvojiť si využívanie všetkých výrazových</p>

	(doterajších poznatkov	plocha. Pomocou množovania tvarov, zhust'ovania bodov, línií riešiť plochu.	tušom, fixom, pastelkami	prostriedkov pri riešení plochy. Schopnosť vytvárať rozličné varianty riešenia plochy.
Plocha (čmáranica)	- vytváranie citlivej plošnej kompozície - vlastnosti ohraničenej a neohraničenej plochy - využitie kompozičného elementu plochy	Harmónia – disharmónia plochy, proporcia, dynamickosť, napätie, vyváženosť, ohraničená plocha, neohraničená plocha, posuny kompozičného elementu – makro, mikro	Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom, pastelkami	Rozvíjať citlivosť pre plošnú kompozíciu. Rozvíjať citlivosť pre výtvarnú predstavivosť a fantáziu (pomocou hudby – tónu, zvuku rozvíjať a riešiť expresívne a oblé línie na pocitovej báze)
Rytmus	- usporiadanie prvkov, radenie prvkov, množovanie prvkov	Pravidelnosť – nepravidelnosť, harmónia, - napätie, komponovanie geometrických tvarov, rytmus štruktúry, pozitív – negatív, opakovanie línií	Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom, pastelkami	Vnímanie rytmu ako pravidelné usporiadanie. Naučiť sa vnímať rozdiel medzi rytmickým a nerytmickým. Hľadanie nového významu prvkov pri rytmickom opakovaní.
Rytmus	- hľadanie rytmu v reálnom živote (príroda, kolobeh, cyklus, architektúra) - zachytávanie prvkov, detailov, ktoré použijú vo svojej následnej práci	Práca s ornamentom, architektonické prvky, detaily, prírodniny, rytmické variácie, otáčanie, nakláňanie prvkov, sústredenie sa na opticky významný bod, svetelný rytmus,	Kresba ceruzkou, uhlíkom, rudkou, kriedou, tušom, fixom, pastelkami	Naučiť sa vidieť a vyhľadať rytmus v reálnom živote. Zvládnuť rozličné možnosti zobrazovania, usporiadania prvkov rytmu.

		použitie šablóny		
--	--	------------------	--	--

Názov predmetu: maľba

Časový rozsah výučby:	24 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	prvý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Základom maľby je výstavba obrazu z farebných škvŕn a plôch. Maľba nadväzuje na kresliarske motívy, ale žiak sa učí využívať iné výrazové prostriedky a výtvarné formy. Žiaci sa zoznamujú s emotívnym (zážitkovým), dekoratívnym, monumentálnym, vecne popisným, konštruktívnym prístupom k maľbe. Hra s farbami približuje žiakom vlastnosti maliarskych materiálov a nástrojov a podporuje živý maliarsky prednes.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- osvojenie si práce s farbou
- naučiť sa miešať farby
- rozvíjať spontánny detský prejav, manuálnu zručnosť
- rozvíjať fantáziu, predstavivosť
- odbúranie stereotypu a schém v zobrazovaní
- poznávať základné kompozičné vzťahy

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- individuálny prístup
- pozitívne hodnotenie
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová, individuálna práca)
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení
- brainstorming
- autoevaluácia

Učebné zdroje:

- odborná literatúra a detská literatúra (školská knižnica)
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií

MALBA, prvý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti, poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Farba	<ul style="list-style-type: none"> - nosný výrazový prostriedok maľby - zoznámenie sa s farbami (teória) - miešanie farieb - symbolika farieb 	<p>Teplé a studené farby, miešanie pastelových odtieňov, farebná stopa</p> <ul style="list-style-type: none"> - rôzne nástroje, farebná harmónia, farby ročných období, farby chuti 	<p>Tempera, akryl, vodové farby, akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec, špachtľa, valček)</p>	<p>Osvojenie si práce s farbou hrovou formou, skúšanie, experimentovanie. Podnietiť spontánnosť maliarskeho prejavu u žiakov. Oboznámiť s pôsobením farby.</p>
Škvrna	<ul style="list-style-type: none"> - spontánne experimentovanie s farebnou škvrnou - využitie rôznych maliarskych nástrojov (štetec, špachtľa, prsty) na vytvorenie škvrn rôzneho charakteru - pastózna maľba 	<p>Vytvorenie abstraktnej, reálnej kompozície, dynamická, pulzujúca škvrna</p> <p>Artikulácia = doplnenie škvrny na čitateľný tvar, Interpretácia</p> <p>vyhľadanie tvaru v škvrne</p>	<p>Tempera, vodové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje</p>	<p>Vnímať škvrnu ako nosný prvok podnecujúci obrazotvornosť a jej dotváranie. Vyvolávať asociácie, inšpirovať, vytvárať predstavy.</p>
Línia	<ul style="list-style-type: none"> - línia ako prvok výstavby obrazu - línia ako nositeľ výrazu - línia ako prejav maliarskeho rukopisu - charakter línií 	<p>Vytvorenie lineárneho príbehu, farebné línie tvorené rôznymi maliarskymi nástrojmi (hra), línia ako gesto, horizontálna línia – asociácia pokoja, vertikálna línia – naznačuje pohyb nahor, šikmá línia – porušuje rovnováhu</p>	<p>Tempera, akryl, vodové farby, akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec, špachtľa, valček)</p>	<p>Nácvik zručnosti pri práci s maliarskymi nástrojmi a materiálmi. Viest' žiaka k vizuálnemu zážitku a subjektívnemu pocitu z línie.</p>
Tvar	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelné geometrické 	<p>Nepřavidelné (prírodné,</p>	<p>Tempera, akryl, vodové farby,</p>	<p>Rozvoj spontánneho</p>

	<p>tvary</p> <ul style="list-style-type: none"> - nepravidelné tvary - tvar v spojení s farbou a svetlom vytvára dojem priestorovosti - charakter a výraz tvaru 	<p>organické) – pravidelné (geometrické) tvary, otvorené tvary (prierez, vnútro), jednoduché – zložité tvary, abstrakcia, redukcia, štylizácia, reálne zobrazovanie skutočnosti, príbeh</p>	<p>akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec, špachtľa, valček)</p>	<p>detského výtvarného prejavu, rozvoj manuálnej zručnosti. Podnecovanie fantázie, predstavivosti a výtvarného vnímania.</p>
Plocha	<ul style="list-style-type: none"> - zobrazenie videného sveta - maľba podľa skutočnosti - maľba s dôrazom na farebnú výstavbu tvaru 	<p>Maľba podľa predlohy, maľba spamäti, rôznorodosť formátu podkladu (zabrániť stereotypu)</p>	<p>Tempera, akryl, vodové farby, akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec, špachtľa, valček)</p>	<p>Objavovanie nových možností pri práci s rôznymi formátmi a materiálmi. Odbúranie stereotypu. Naučiť žiaka výtvarne členiť plochu a viesť ho k citu pre vyplnenie a vyváženie formátu.</p>
Priestor	<ul style="list-style-type: none"> - proporčnosť - farebná perspektíva - vzdialenosť - miešanie farieb 	<p>Interiér – exteriér, zátišie, príbeh, Žiak si zobrazovaný priestor prispôsobuje vlastnej skúsenosti (podvedomé využívanie psychologického pôsobenia farby).</p>	<p>Tempera, akryl, vodové farby, akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec, špachtľa, valček)</p>	<p>Vytvárať návyky pre vnímanie proporcií, pre vnímanie blízkeho a vzdialeného. Podnietiť u žiaka záujem o prostredie, v ktorom žije (byt, dom, dvor, mesto).</p>
Kompozícia	<ul style="list-style-type: none"> - vyváženosť, súlad, harmónia maľby - vnímanie vzťahov medzi zobrazenými prvkami 	<p>Opakovanie jedného prvku, spojenie dvoch a viacerých príbuzných prvkov, hľadanie</p>	<p>Tempera, akryl, vodové farby, akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec,</p>	<p>Poznávanie základných kompozičných vzťahov.</p>

		tvarových, proporčných kontrastov	špachtľa, valček)	
Dynamika	- pocitová maľba - expresívny prejav	Asociačné hry, práca na veľké formáty (skupinová práca), ťahy štetcom, valčekom, špachtľou, fíkanie farby, maľba rukami, nohami – priamy kontakt s farbou (haptické vnímanie), pastózna maľba	Tempera, akryl, vodové farby, akvarelové farby, pastel, rozličné maliarske nástroje (štetec, špachtľa, valček)	Podporiť spontánny prejav u žiakov, prekonať obavy z veľkého formátu. Získavanie individuálneho vzťahu k farbe.

Názov predmetu: grafika

Časový rozsah výučby:	12 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	prvý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Základom grafickej techniky je rozmnožovanie výtvarnej práce pomocou tlače. Žiaci používajú výtvarný jazyk založený na vzťahoch svetlých a tmavých línií, plôch či textúr. Obmedzujú popisnosť, citlivo vedú linku, členia pozitívne aj negatívne plochu a hľadajú výtvarný poriadok v súlade s grafickou technikou.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- rozvoj zručností, technických schopností
- uvedomovanie si výrazovosti jednotlivých povrchov, štruktúr, textúr
- rozvoj predstavivosti a fantázie
- objavovanie netradičných grafických techník
- zoznámenie s protografickými postupmi

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- individuálny prístup
- pozitívne hodnotenie
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová, individuálna práca)
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení
- brainstorming
- autoevaluácia

Učebné zdroje:

- odborná literatúra a detská literatúra (školská knižnica)
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií
- špecializovaný grafický ateliér
- xerox

GRAFIKA, prvý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti, poznámky, ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Bod	- hľadať použitie bodu	Spontánne bodkovať do línií a tvarov vecí okolo nás	Základné grafické techniky	Zoznámiť sa so základom grafickej techniky a materiálom
Línia	- využívať línie na spoznávanie	Využitie línie na získanie grafických zručností základných tvarov (špirála)	Základné grafické techniky	Naučiť vnímať dynamiku rukopisu.
Plocha a tvar	- vytvárať plochu a tvar na základe bodu a línie	Hľadať možnosti v prírodných a umelých formách	Základné grafické techniky	Vnímať plochu a tvar a poznávať jej vznik.
Hry	- hry so základnou grafickou gramotnosťou	Akákoľvek hra kombináciou výtvarných problémov	Základné grafické techniky	Nabádať k tvorivosti hrou.

Názov predmetu: dekoratívne činnosti (priestorové práce, modelovanie, práca s materiálom)

Časový rozsah výučby:	33 hodín
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	prvý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Žiaci sa učia trojrozmerné vyjadrovať predstavy a realitu. Zoznamujú sa s vlastnosťami materiálov a nástrojov. Výtvarná skúsenosť prináša žiakom podnety pre objavovanie možností, z ktorých sa postupne vytvára register vyjadrovacích prostriedkov priestorovej tvorby.

Dekoratívna činnosť nadobúda stále väčší význam v rámci väzby na maľbu, kresbu, grafiku a modelovanie. Žiaci sa zoznamujú s jednotou tvaru, funkcie, materiálu a dekoru. Postupne sa učia podriadiť výtvarné myslenie voľbe štylizovaného prejavu a optickej čitateľnosti riešenia. Dekoratívne úlohy vyžadujú racionálnu analýzu, logické výtvarné myslenie a znalosť výtvarného jazyka. Dekoratívne činnosti umožňujú prirodzené vyústenie do oblasti estetizácie životného prostredia a priemyselného dizajnu.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- rozvoj spontánneho vyjadrovania prostredníctvom priestorového vytvárania
- poznávanie a vytváranie rôznych tvarov
- osvojenie si práce v základných technikách priestorovej tvorby, nadobúdanie zručnosti manipulácie s nástrojmi
- získavanie skúsenosti o priestorovom komponovaní (stavebnice, rozličné priestorové prvky)
- haptické prežívanie tvarov
- využívanie netradičných materiálov – redefinovanie
- naučiť vnímať prostredie interiéru a exteriéru, ako prostredie pre tvorbu
- osvojiť si a využívať výtvarné prvky
- štruktúrne radiť dané elementy a stavať ich do nových súvislostí
- poznávať objektívne farebné zákonitosti a ich expresívne vlastnosti

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- individuálny prístup
- rôznorodosť organizačných foriem (skupinová a individuálna práca)
- skupinové hodnotenie
- pozitívny charakter hodnotenia a motivácie
- brainstorming
- autoevaluácia
- motivácia prostredníctvom dejín umenia
- návštevy múzeí a galérií
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení

Učebné zdroje:

- odborná literatúra
- vzdelávacie semináre
- detská literatúra
- výtvarné výstavy a akcie
- ateliér a vybavenie
- internet

MODELOVANIE A PRÁCA S MATERIÁLOM,
prvý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti, poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Modelovanie	<ul style="list-style-type: none"> - oboznámenie s hlinou - príprava hliny - modelovanie plochého plátu hliny - gestetické zásahy, otláčanie rozličných materiálov do plochy 	<ul style="list-style-type: none"> - reliéf, odoberanie, pridávanie, pozitív – negatív - otláčanie rôznych materiálov (textílie, papiera, špagát) - opakovanie otláčania (rytmus) - gestetické zásahy rozličnými nástrojmi 	Hlina, valček, špachtle, textílie, papier, (netradičné nástroje a predmety), iný materiál	Získavanie skúseností so základným modelovacím materiálom. Objavovanie nových možností, ako s ním pracovať. Rozvoj zručností pri modelovaní.
Modelovanie	<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie priestorovej práce - oboznámenie s viacpohľadovosťou, otáčanie, preklápanie, - budovanie plastického tvaru, modelovanie z ruky 	<p>Úžitkové predmety, plastický prepis pozorovanej skutočnosti, naratívny námet</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba tvarov modelovaním rukou, ale aj za pomoci rôznych nástrojov - odoberanie a pridávanie, rezanie, vrstvenie, spájanie častí do celku. 	Hlina, špachtle, sitko, valček, drôt, pletivo, špagát, textil, papier	Rozvíjanie tvorivej fantázie pri vytváraní priestorového diela z hliny. Učiť budovať priestorovú kompozíciu z objemov a tvarov. Orientovať sa pri spájaní častí do celku.
Plastika z papiera	<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie spontánnej plastiky z krčeného papiera. - od deštrukcie 	<ul style="list-style-type: none"> - spôsob práce vedie k abstrahovaniu a expresívnemu 	Rozličné druhy papiera a kartónu, lepidlo	Odtabuizovanie primárnej funkcie papiera. Umožniť

	papiera dieťa nachádza možnosti vyjadrenia	výrazu foriem naratívneho námetu. - používa postupy trhania, perforácie, spájania, krčenia, vrstvenia, lepenia a viazania papiera	a lepiaca páska, špagát	žiaci vnímať papier, ako materiál na vytvorenie priestorového diela. Získavanie zručností pri tvarovaní a spájaní papierového objektu, hľadanie estetického vzťahu k danému materiálu.
Kašírovanie	- oboznámenie s technikou kašírovania - príprava materiálu na kašírovanie - využitie iných (nosných) materiálov	Kašírovanie na plochu reliéfu, muchláž, dekoláž, kašírovanie lepenie páskou, špagátom, gázou, papierovinou..., kombinovanie s inými technikami kresby a maľby (kolá, frotáž)	Papier, lepidlá, škrob, gáza, igelit, lep. Páska, textílie, špagát, drôt, pletivo, prírodniny a iné	Osvojenie si techniky kašírovania. Analyzovanie štruktúr povrchov videného sveta a ich prepis do výtvarného prejavu. Získavanie skúsenosti pri spájaní rôznych materiálov a ich harmonickom súznení, učiť sa konštruovať priestorový objekt. Chápať statické a kinetické vlastnosti
Koláž – asambláž	- komponovanie rozličných materiálov na ploche obrazu - spájanie častí do nových celkov	Kombinovanie vystrihnutých častí alebo reálnych predmetov na ploche obrazu - farebné ladenie - komponovanie povrchov a textúr	Papier, textil, kartón, odpadové materiály, drevo, dyha, prírodniny, predmety a iné.	Rozvoj kombinačných schopností žiaka. Haptický zážitok z dotyku. Rozvoj fantázie a vynaliezavosti pri využívaní odpadových

		- uvedomovanie si tretieho rozmeru a jeho využitie		materiálov.
Priestorové objekty	- tvorba návrhu so zreteľom na štylizáciu - kombinovanie materiálov a techník - dôraz na statiku, pevnosť, funkčnosť a iné vlastnosti objektu	Pri vytváraní priestorových objektov využívame všetok dostupný materiál so zreteľom na možnosti dieťaťa. Využívame kombinácie materiálov. Používame techniky spájania, viazania, lepenia, zasúvania, ohýbania, lámania, rezania atď. Redefinujeme staré predmety, ktorým žiak dáva nový výraz a význam.	Lepenka, papier, drevo, kôra, korok, dyha, textil, drôt, pletivo, lepidlá, špagát, sadra, kamene, iné predmety	Získanie zručností a technických schopností pri vytváraní priestorových objektov. Zážitok zo stretnutia s novými materiálmi. Učiť sa konštruovať priestorový koncept.
Výtvarné hry a priestorové etudy	- komponovanie prvkov do zložitejších priestorových vzťahov - zbierky predmetov - prežívanie seba, ako súčasť výtvarného diela - skupinová práca	Využívanie stavebníc, zbierok predmetov pri komponovaní do daného priestoru. Jednoduchá forma land-artu, happeningu. Enviroment. Fotografia, video záznam.	Rozličné prostredia (exteriér, interiér), prírodniny, zbierky materiálov	Zážitok s komponovania prvkov, kombinovania a preskupovania. Rozvíjanie schopnosti spolupráce a spolu prežívania pri tvorivej hre. Schopnosť vnímať samého seba ako súčasť diela a prostredia.

DEKORATÍVNA ČINNOSŤ, prvý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti, poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Vzťah tvarov a línií. Návrh na ozdobný papier.	Vytvoriť vyváženú kompozíciu zloženú z niekoľkých tvarov rôznych veľkostí.	Oboznámiť žiakov s kompozíciou z jedného a viac tvarov - osová súmernosť - vychýlenie z osi súmernosti bez porušenia pocitu vyváženého umiestnenia tvaru, - vyrovnanie nevyváženého pocitu pomocou malých elementov Pomocou dokreslenej línie zdôrazniť základný pocit z kompozície plochy – silnými a tenšími líniami zvýrazniť pôvodný výtvarný zámer	Farebné papiere, lepidlo, tuš, pero, štetec	Rozvoj kombinačných schopností a fantázie.
Frotáž. Slnko	Štruktúry získané frotážou usporiadať do jednoduchej kruhovej kompozície, ktorú môžeme dotvoriť líniami.	Frotáž, súmernosť, používanie rôznych podkladov – dotváranie obrazu rozličnými technikami	Materiály so zaujímavou štruktúrou, ceruzky, rudka, uzlík, farebné pastelky, tuš, pero, štetec	Uvedomenie si výrazovosti povrchov, textúr a štruktúr. Tvorivo vyberať vhodné štruktúry a vyvažovať ich umiestnenie v ploche.
Vosková	Žiaci pracujú	Upozorniť	Voskový pastel,	Harmonizovať

<p>rezerva. Návrh na textilný záves.</p>	<p>s rôznou hrúbkou línie vedenej po ploche papiera v ľubovoľných kompozíciách. Vzniknutá „siet“ sa stáva dekoratívnym prvkom, ktorý ďalej dotvárajú farbou a čiernou líniou</p>	<p>žiakov na emotívne ladenie farieb.</p>	<p>anilínové farby, čierny tuš, pero, štetec</p>	<p>hru s líniou a farbou do výtvarného celku so zameraním na estetizáciu životného prostredia.</p>
--	--	---	--	--

Názov predmetu: dejiny výtvarného umenia a kultúry

Časový rozsah výučby:	doplňujúce
Názov ŠkVP:	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Kód a názov odboru štúdia:	výtvarný odbor
Ročník, v ktorom sa vyučuje:	prvý
Stupeň vzdelania:	ISCED 1B
Forma štúdia:	skupinová
Vyučovací jazyk:	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Dejiny výtvarného umenia a kultúry spĺňajú v učebných osnovách dvojitú funkciu. Sú v prvom rade oblasťou, ktorá nám sprostredkuje vzťah a hrdosť k tradícii. Ponúka poznatok, že umenie spolunažíva s človekom už naozaj dlhú dobu a je rovnako vyvíjajúcim sa živým „organizmom“ ako človek sám. V druhom rade je priestorom, kde možno aktívne pátrať, skúmať a triediť, získavať nielen všeobecný prehľad, ale hlavne osobitý súkromný vzťah k umeniu, k jeho jednotlivým kapitolám z dejín. V neposlednom rade sú dejiny výtvarného umenia ako prehliadka kreativity výrazným inšpiratívnym impulzom k ďalšej tvorivej činnosti.

Ciele vyučovacieho predmetu:

- poznáva, porovnávať, inšpirovať
- získať vzťah k dejinám kultúry
- uvedomovať si odkazy dejín umenia
- vedieť spracovať spoznaný výtvarný materiál a tvorivo posúvať do vlastných výtvarných činností
- za pomoci DVU podporiť pluralitu názorov, toleranciu a demokraciu v prejave (vysloveného, ale i výtvarného názoru)

Výchovné a vzdelávacie stratégie:

- zážitková forma vyučovania (pátranie, výskum)
- projektové vyučovanie
- individuálny prístup, pozitívne hodnotenie
- ukážky umeleckých diel, rozhovory o umení, animácie výtvarných diel

Učebné zdroje:

- odborná literatúra a detská literatúra (školská knižnica)
- internet
- návšteva výstav a iných výtvarných akcií

DEJINY VÝTVARNÉHO UMENIA, prvý ročník primárneho vzdelávania

Výtvarný problém	Úloha/opis problému	Námetové možnosti, poznámky a ukážky	Technické možnosti	Edukačný cieľ
Poznávanie	Zoznamovanie sa s dejinami výtvarného umenia na základe štúdia vybraného motívu	Námet: štúdium odevov (materiál, strih, farebnosť), účesov, nábytku a pod. v rôznych obdobiach	Odborná literatúra, skice (výtvarné poznámky)	Prvé stretnutie s históriou kultúry, základné oboznámenie s dejinami výtvarného umenia, chápanie časovej osi, postupnosti, nadväznosti
Porovnávanie	Porovnávanie, pátranie po rozdieloch a podobnostiach vo výtvarných dielach na základe štúdia vybraného motívu	Námet: štúdium odevu, interiéru, architektonických prvkov a pod. a porovnávanie so súčasnosťou	Odborná literatúra, skice (výtvarné poznámky)	Základné oboznámenie s postupnosťou (a možno i cyklickým princípom) dejín umenia, chápanie základných charakteristík na základe pátrania po rozdieloch a zhodách
Inšpirácia	Inšpirácia, výtvarný posun na základe štúdia vybraného motívu z dejín výtvarného umenia	Námet: inšpirácia historickým námetom, výtvarný posun do vlastnej interpretácie – napr. klobúk pre prababičku, účes z minulosti, moje obľúbené okno, dom, záhrada a pod.	Odborná literatúra, skice, papierové priestorové objekty, maľba, modelovanie a iné	Chápanie dejín výtvarného umenia ako otvoreného systému, ktorý ponúka materiál na skúmanie, poznávanie, ale hlavne je východiskom pre nové originálne výtvarné riešenia (je inšpiráciou,

				impulzom k tvorivosti)
--	--	--	--	---------------------------

Výkonový štandard:

Kognitívna oblasť:

- žiak pozná vlastnosti a možnosti využívania grafických nástrojov a materiálov (rydlá, valčeky, matrice, tlačiarenské fary, lis),
- žiak volí primerane veku motívy na vyjadrenie zadaných námetov,
- žiak preukazuje znalosť o základných technických formách prerývania grafickej matrice

Psychomotorická oblasť:

- žiak tvorí formou línií, štruktúr a textúr plošný a priestorový tvar a obrys podľa fantázie, predstavy a videnej skutočnosti,
- žiak zvládne základné narábanie s rôznymi ryteckými nástrojmi,
- žiak samostatne zvládne jednoduché techniky odtlačania

Afektívna oblasť:

- žiak experimentuje s tvarom, technikou, postupom, motívom a témou,
- žiak preberá zodpovednosť za svoje konanie.

Kľúčové kompetencie vychádzajúce z príslušného ISCEDu:

- **sociálno-komunikačné spôsobilosti** – sprostredkovať informácie o grafických technikách vhodným spôsobom (hovoreným slovom, textom, videom) tak, aby každý porozumel,
- **spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia** – používať, objavovať a systematizovať poznatky pri štúdiu grafických techník,
- **spôsobilosť v oblasti informačnej a komunikačnej technológie** – sprostredkovať žiakom informácie o grafike prostredníctvom internetu, dataprojektora,
- **spôsobilosť učiť sa učiť sa** – uplatniť základy rôznych techník učenia sa, hodnotiť svoj pokrok pri práci s grafickými technikami,
- **spôsobilosť riešiť problémy** – aplikovať a hodnotiť získané informácie o grafike, spracovať ich a využiť vo svojom učení,
- **osobné, sociálne a občianske spôsobilosti** – kontrolovať vlastné konanie (vrátane násilných a seba zničujúcich modelov konania) pri práci s grafickým lisom a vedieť odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- **spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry** – dokázať sa vyjadrovať prostredníctvom grafickej tvorby, rozvíjať schopnosť graficky tvoriť, pomenúvať druhy grafického umenia, uvedomovať si význam umenia.

Metóda výchovného pôsobenia – aby obsah predmetu, ktorý sa realizuje v dialektickej jednote praktickej a teoretickej zložky s výtvarnými činnosťami a percepciou umeleckých diel, prispel aj na formovanie vôľových, morálnych, pracovných vlastností, postojov, nevyhnutných pre harmonický rozvoj žiaka.

Metóda spájania teórie s praxou – aby sme pri osvojovaní teoretických poznatkov vychádzali z praxe, z empirie, z aktívnych výtvarných činností. Aby sme teoretické poznatky, napr. o zobrazovacích princípoch, o jednotlivých výtvarných druhoch, o výtvarných technikách, materiáloch, spájali s praktickou činnosťou s kreslením, maľovaním, konštruovaním,...

Metóda individuálneho prístupu – vyžaduje, aby učiteľ rešpektoval individuálne osobitosti žiaka. Vo výtvarných činnostiach treba pristupovať k žiakom diferencovane, so zreteľom na výtvarnú typológiu, vek, osobné záujmy a schopnosti. Aby sa rozvíjali kladné stránky, potláčali, či postupne likvidovali negatívne vlastnosti.

Metóda názornosti – aby sme sprístupňovali a osvojovali poznatkov o prírode, o človeku a spoločnosti uskutočňovali bezprostredným vnímaním objektov, priamym stykom s vecami a javmi alebo prostredníctvom ich zobrazenia. Názor pôsobí motivačne, vzbudzuje záujem žiakov, znásobuje pozornosť, oživuje vyučovací proces, vedie k samostatnosti, aktivite.

Metóda uvedomelosti a aktivity – pod uvedomelosťou rozumieme kladný a aktívny vzťah žiaka k práci, k učeniu. Aby prístup žiakov k osvojovaniu a poznávaniu výtvarného umenia, výtvarných techník, teórie umenia bol čo najsvedomitejší, zodpovedný, aby sa žiak s týmito úlohami stotožnil.

Aktivita vo vyučovacom procese je nielen samotná praktická výtvarná činnosť žiakov, prejavujúca sa navonok manuálnou prácou, ale aj aktívna účasť ostatných zložiek osobnosti žiaka, intelektu, citu a vôle.

Metóda primeranosti – stanovuje, aby vyučovanie svojím obsahom a vyučovacími prostriedkami bolo primerané biologicko-psychologickým osobnostiam detí. Metóda sústavnosti a postupnosti – vo výtvarnej výchove vyžaduje, aby sme plnenie výchovno-vzdelávacích úloh uskutočňovali v účelnom systéme a postupnosti.

Metóda trvácnosti – vyžaduje si osvojiť poznatky a výtvarné zručnosti tak, aby sa stali pevnými, aby vytvárali trvalý vedomostný fond žiaka, ktoré možno v praxi tvorivo uplatniť a na ktorých základe možno budovať novšie poznatky.

Metóda vedeckosti – nielen približovať obsah predmetu na základe najnovších vedeckých poznatkov, ale musí žiakom vysvetliť a veku primerane vedecky zdôvodniť všetky informácie.

Prierezové témy pre 1. ročník

Základná téma pre VO ZUŠ Michalovce

Dejiny výtvarného umenia a kultúry

Sekundárne prierezové témy:

1. Príroda
2. Človek
3. Vzťahy
4. Fantázia
5. Výtvarné umenie
6. Umelý svet
7. Vesmír

1. Príroda

- A) svet rastlín
- B) svet zvierat
- C) svet planéty Zem

Inšpiratívne témy

- ako rastie semienko
- kytica
- pieseň stromu
- tajný život lúky
- tajomná záhrada
- čo je v strome schované
- rozprávkový les
- list pod mikroskopom
- kvety v obrazoch umelcov
- rastliny použité v dávnych ornamentoch
- o čom som sa rozprával so stromom
- strom v biblii
- bludisko zárezov a plôch (kôra)
- land art
- priateľ z lesa
- rozmanitosť zvieracej kože s stôp
- môj domáci miláčik
- dinosaury
- zvieratková príšerka
- príbeh chrobáka (motýľ, mravec ...)
- Duša Gaie

- Je Gaia živá?
- živly
- katastrofy

2. Človek

- „Moje telo“
- Moje odtlačky prstov
- Moje kroky zanechávajú stopy
- Môj tieň
- Vzor z časti môjho tela
- Ako funguje ucho
- Postava z rozprávkovej ríše (Gulliverové cesty)
- Labyrint môjho tela
- Pocity a nálady
- Ja a práca
- Čím živím svoje telo
- Vzhl'ad človeka v dejinách výtvarného umenia
- Akt (pohl'ad na nahé ľudské telo z dejín umenia)
- Tematické práce z akejkoľvek oblasti ľudského života (v manéži, cirkus, na trhu, škola, na ihrisku ...)
- Človek a cestovanie
- Portrét (portrétno umenie v dejinách umenia)
- Ako si zdobím telo (oblečenie šperk, účesy)
- Masky – divadlo
- Moja rodiny

3. Vzťahy

- ja a ja
- ja a oni
- moja rodiny
- ja a ty
- my a vy
- môj imaginárny priateľ
- emócie – hnev, strach, radosť, smútok

4. Fantázia

- svet vytvorený človekom
- svet v našej hlave
- kontrast mikrokozmu a makrokozmu
- tajné mapy
- imaginárna krajina (surrealizmus)
- moje sny
- bájne bytosti
- inšpirácia Zemanovými filmami
- z rozprávky do rozprávky
- príšery a strašidlá

- ilúzia (jaskyňa, pivnica, nebo – peklo, zrúcanina hradu)
- putovanie časom (stroj času)

5. Výtvarné umenie

- reprodukcia umeleckého diela
- parafráza umeleckého diela
- ilustrácia rozprávky
- inšpirácia výtvarnými obdobiami a smermi
- architektúra – kombinácia stavebných slohov
- odievanie človeka v dejinách výtvarného umenia
- štúdie ľudského tela podľa umenia
- báje a povesti Slovanov
- inšpirácie ľudovou kultúrou
- grécka a rímska mytológia

6. Umelý svet

- lietanie – Ikaros – vzducholod'
- roboty
- pohľad do rádia
- pohľad do počítača
- pohľad do grafického listu
- stroje sa zbláznili
- mlynček na rozprávky
- tkaniny pod mikroskopom
- elektronická komunikácia
- recyklácia (čo s odpadkami)
- moji počítačovní priatelia
- svet internetu

7. Vesmír

- list do vesmíru a čakanie odpovede
- návšteva mimozemšťanov
- mikrokozmos v makrokozme
- veľký tresk
- let vesmírom
- vesmírna loď
- život hviezdy

